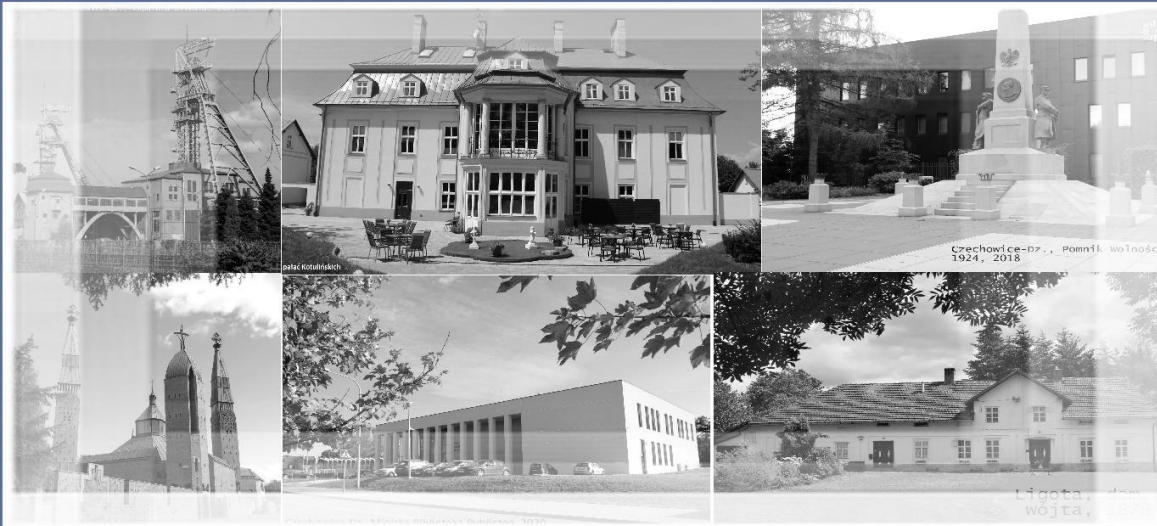

Zdzisław Nowrotek

STELA

słownik gwarowy czechowicki
i rozmowy o tożsamości

Motto:

Żeby wiedzieć kim jestem, muszę poznać swoich sąsiadów.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

HERBOWIZNA

ROZDZIAŁ I

POZNAJEMY MOWĘ PRZODKÓW

Czym jest gwara? Słownik gwarowy czechowicki. Skąd nazwa?

Gwary cieszyńskie. Zasięg terytorialny oraz podział

Charakterystyka cieszyńskiej gwary ogólnej

Odmiana północno-wschodnia

ROZDZIAŁ II

WPROWADZENIE DO SŁOWNIKA

Terminologia

STRUKTURA SŁOWNIKA

Artykuł hasłowy

Komponenty: frazeologizmy i etymologia

Derywaty

Skróty jako kwalifikatory

Kryteria kwalifikacji haseł w słowniku i inne uwagi

Ortografia i pisownia

ROZDZIAŁ III

STELA, SŁOWNIK GWAROWY CZECHOWICKI, A-Ż

ROZDZIAŁ IV

ZWROTY, FRAZEOLOGIZMY, POWIEDZONKA

- część A, Popularne zwroty z obszaru Czechowic-Dziedzic

- część B, Frazeologizmy z różnych źródeł regionu czechowickiego

- część C, Zwroty i frazeologizmy z Zabrzega, zabrzeskiego Podjazia i Zarzecza

- część D, Frazeologizmy Lidii Przymuszały

- część E, Wybrane grupy nazw i określeń

ROZDZIAŁ V

PIĘTNAŚCIE SŁOWNIKÓW

- *Słownik gwarowy Śląska Cieszyńskiego*, red. J. Wronicz

- *Zachodniocieszyński słownik gwarowy*, W. Milerski

- *Cieszyński słownik gwarowy*, J. Golec

- *Słownik gwar śląskich*, B. i A. Podgórcy

- Słownik gwarowy spisany w Bronowie, J. Krętosz

- 2675 wyrażen gwarowych (...) z Zebrzydowic, K. Klocek
- Słownik wybranych wyrazów i wyrażen (...), M. Wójtowicz
- Jak to kiesi na Zorzyczu godali, M. Kajstura, K. Puzik
- Popularny słowniczek wyrazów gwarowych używanych w Starej Wsi, H. Synowiec
- Słownik gwary używanej w Kozach, W. Skoczylas
- Słowniczek z języka naszych przodków, W. Owczarz
- Słownik gwary Dankowic, A. Kamińska
- Słownik dyalektyczny Śląska Cieszyńskiego, A. Cinciała
- „Słownik” Szersznika
- Słownik Górali Polskich na Bukowinie, Z. Greń, H. Krasowska

ROZDZIAŁ VI

PISZEMY I CZYTAMY GWARĄ

Problemy z zapisem tekstów

Teksty gwarowe z okolic Czechowic-Dziedzic

- Ligoćanka chce do ewangelików. Dokument dawny
- Czy to je prawda, że na świyntym miyjscu djobeł kusi? Opowiadanie
- Z Żabiego Kraju. Teksty źródłowe
- Zabrzezkie szkubaczki. Humoreska
- „Gotka Francka Cieszynioka!” Tekst z afiszu
- W Raju i Knaju. Legenda
- Drzewa mówią. Gawęda
- Ostatni utopiec na Podjaziu. Beranie
- O szewcu zwanym Kruca. Podanie

Teksty porównawcze z językowego sąsiedztwa

- Język gwarowy Walentego Krząszcza
- Gwara w poezji Juliusza Wątroby
- Bestwińskie wesele. Utwór sceniczny
- Godki i opowiastki familijne z Bestwiny
- Po kończycku o kozach i nocnicach
- Spóminki. Bielszczanin po zaolziańsku
- Na półń. Teksty z pogranicza
- Z naszej nolepy. Zaolziańska mowa
- Rymowana gwara „Crazyolki” z Haźlacha
- Do dziurawego miecha. Felieton z Jasienicy
- Tak se czasym myśle. Felieton z Bestwiny

ROZDZIAŁ VII

JĘZYKOWE SĄSIEDZTWO

Tam, gdzie jeszcze rządzą

Szukamy Śląska na Śląsku

Za górami, za lasami
 Po naszymu, po... cieszyńsku?
 Odkrywamy „zarzecką rzecz”. Mowa inna niż wszystkie?
Żań gąsi - opowiadanie zarzeckie

ROZDZIAŁ VIII

O TYM, CO BYŁO

Stokroć szczęśliwszy od biednych Ślązaków
 Miłość w czasach monarchii
 O stroju śląskim. Od oblykano po paradowani
 W Żabim Kraju. Było, minęło, dawne wierzenia i przesady
 Kondycja gwary, przyczyny zanikania i jaskółki nadziei
 Okruchy, okruszki

ROZDZIAŁ IX

CZEGO NIE WYPADA WIEDZIEĆ. O tożsamości i języku

Ślązacy cieszyńscy poszukiwani. Pogranicza historii i etnografii
 Wałasi, Wasserpolacy i Marsjanie. Zabawy etnografów
 Lachy, Lasi. Etnografów trzecia płeć?
 Śląska rzeczywistość, krakowskie zauroczenie, lachowska iluzja?
 Karpatyzmy. Romańskie ślady w Trójwsi
 Niemiecka wyspa niedaleko stąd?
 Zawrotna kariera pewnego stroju. Spór o nazwę i tożsamość

ROZDZIAŁ X

„W SŁUŻBIE” HERBOWIZNY

Karol Pytel. Spełniona misja emisariusza
 Niezwykłe czyny rodziny Kusiów „Przewoźników”
 Świat widziany z domu „bez okien”
 Karol Kóska. Mistrz niedościgniony
 Ród Dropczyńskich. Tropami tożsamości

ROZDZIAŁ XI

DWADZIEŚCIA ZABYTEKÓW. Fotografie architektury z Czechowic-Dziedzic, Bronowa, Ligoty i Zabrzega

ROZDZIAŁ XII

ANEKS

Bibliografia
 Inne źródła publikacji gwarowych
 Informatorzy i konsultacje
 Fotografie w tekście oraz ich źródła